

Lampang Learning City

ลำปาง
เมืองแห่งการ
เรียนรู้

ตลาดรัตน
๑๐๐ ปี ตลาดเก่าจาว

๕๐๐
๖๐๐

บ้านสบตุ๋ย

Lampang
Learning
City

พิพิธภัณฑ์ถนนนครู
(เรือนรู่วัดชีวิต ผู้คนและแหล่งเรือนรู้อ่านสับตุ๋ย)

สบต๋อย

พิพิธภัณฑ์ถนนความรู้
เรียนรู้วิถีชีวิต ผู้คนและแหล่งเรียนรู้ย่าน
Lampang Learning City

เรียบเรียง : นายจาดรงค์ แก้วสามดวง
ออกแบบ : นางสาววราทิพย์ ธีรัชไชยวรรณ
ภาพประกอบ : นายภูริวัฒน์ ใจบุญ
จัดทำโดย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ศูนย์การศึกษา ลำปาง

การพัฒนาพื้นที่การเรียนรู้และพิพิธภัณฑ์มีชีวิตย่านสบต๋อย
The Development of Learning Space and Living Meseum at Sobtui

มูลนิธิลำปางสงเคราะห์
“เต็กถ่า” จี่หน้าเกาะ

1

ศาลเจ้า ปูนแต่มก
สบตุ๋ย

8

สถานีรถไฟนครลำปาง
และบ้านพักรถไฟ

13

วัดศรีรองเมือง

17

วัดสิงห์ชัย
พระยาพรหมโวหาร
และบ้านบะเก่าข้างวัด

24

วัดแม่พระประจักษ์แห่งลุ่ม
วัดโรมันคาทอลิก ลำปาง

34

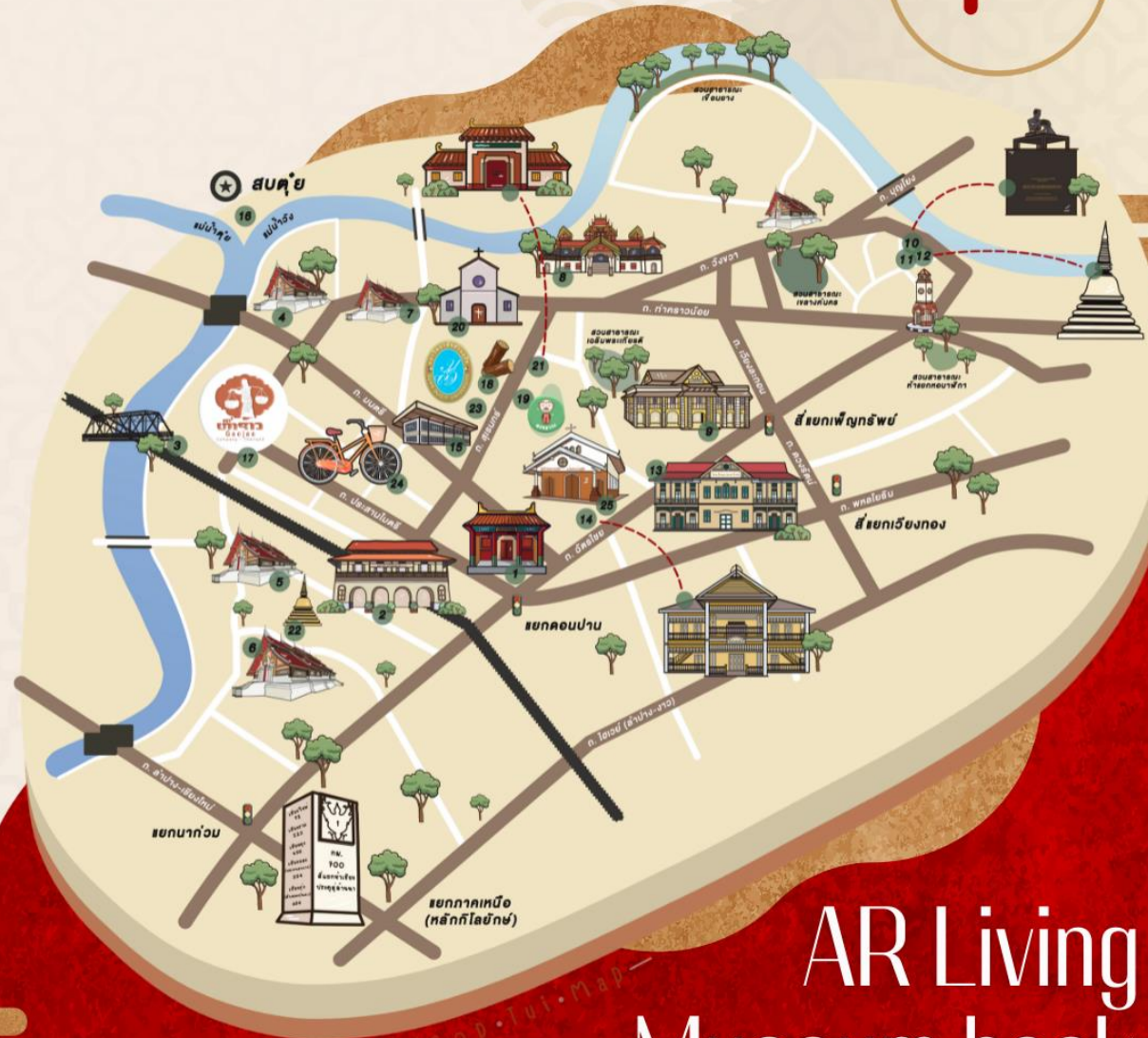
ศูนย์ส่งเสริมประสบการณ์การเรียนรู้
นอกห้องเรียนสำหรับเด็กปฐมวัย
มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ศูนย์ลำปาง

39

พิพิธภัณฑ์ถนนความรู้

เรียนรู้วิถีชีวิต ผู้คนและแหล่งเรียนรู้ย่านสบตุ๋ย

สบ ตุ๋ย

ลำปาง
Lampang Learning City

AR Living
Museum book

สพบ ตุ๋น

มูลนิธิสถาปนาสงเคราะห์
“เค็กก่า” ชีหน้าเกาะ

紫 南 園

紫南園

“紫南園” 是 1917 年

สพบ ตู้๕

มูลนิธิสถาปนาสงเคราะห์ “เทือกท่า” ชีตน้ำเกาะ ก่อตั้งครบ 60 ปี

ในปี พ.ศ.2564 มูลนิธิฯ แห่งนี้มีผู้ริเริ่ม ในการก่อตั้ง 6 ท่าน

คือ นายเซ่งซิม แซ่จู้ย นายเป็งเคี้ย แซ่โอ้ว นายคีเซ็ง แซ่เอี้ย นายอี แซ่ล้อ

นายเอ็งสุย แซ่เซ้า และนายบูโตง แซ่ต้ง โดยได้ใช้ชื่อว่า “สถาปนาเซ็งต้ง”

ในปี พ.ศ.2503 ต่อมา “ซือฮง” ได้ให้ชื่อนามว่า “อิเหน่าเกาะ”
และได้ยื่นขอจดทะเบียนอย่างถูกต้องตามกฎหมาย
เป็นองค์กรสาธารณประโยชน์ด้านสงเคราะห์ โดยมุ่งในการทำงาน
ด้านการกุศลต่างๆ ให้แก่สังคม ทั้งนี้ไม่มีการแบ่งชนชั้นวรรณะ
เชื้อชาติ เพื่อช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยาก บรรเทาสาธารณภัยต่างๆ
เก็บศพไร้ญาติ ickสรรที่ดินเป็นสุสานฝังศพ แยกทุนการศึกษา
แก่นักเรียนผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ หลายปีที่ผ่านมา ได้รับความร่วมมือ
ร่วมแรง และร่วมใจ จากคณะกรรมการและสาธุชนคนดี
ให้การสนับสนุนตลอดมา

ทเวศษษรค์เศ็ชเศ็ชงทงช็ชชง

ฉษช “ไป้ทชุนเต้ษเทรึน” ทร็ือ “น้กพรตเมนชษว”

สพบ ตัด

ศาลเจ้า ปู่เท่างง
(สพบตัด)

ศาลเจ้าปุนเต๋มากง อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

ศาลเจ้าปุนเต๋มากง หรือ ศาลเจ้าปุน(ง)เต๋ากง - ม่า (สขตุย)
บริเวณย่านสขตุย ถนนประสานไมตรี จังหวัดลำปาง ก่อตั้ง
ขึ้นในช่วงราวทศวรรษสงครามโลกครั้งที่ 2 (หลัง พ.ศ.2486)

เพื่อเป็นศาสนสถานของชาวจีน

เป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรมตามความเชื่อของชาวจีนแต่ดั้ง

และจีนแคะ เช่นเดียวกับศาลเจ้าปุน(ง)เต๋ากง

บริเวณตลาดจีน ถนนทิพย์ช้าง จังหวัดลำปาง

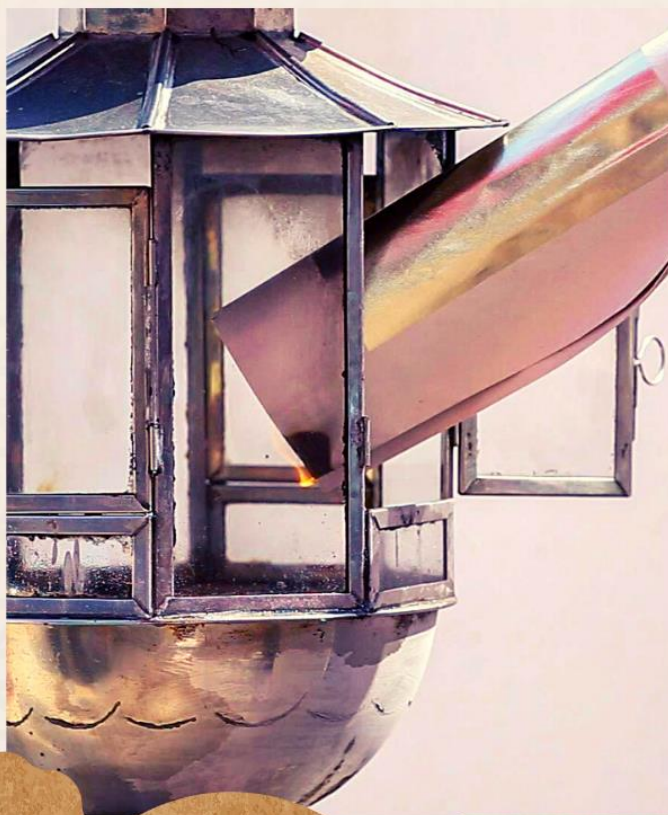
การก่อสร้างศาลเจ้าปูนเคี้ยวกบ หรือ
ศาลเจ้าปูน(ง)เต่ากบ - ม่า บริเวณ
ย่านสบตุ้ย ถนนประสานไมตรี นั้น
สืบเนื่องมาจากชาวแต้จิ๋วมีกิจการค่อนข้าง
ใหญ่ และอาศัยอยู่ในย่านเศรษฐกิจการค้า
แถวสบตุ้ยเป็นหลัก จึงได้มีการก่อสร้าง
ศาลเจ้าปูนเต่ากบ ซึ่งเป็นที่นับถือของ
ชาวจีนแต้จิ๋วไว้ในย่านนี้ อีกแห่งหนึ่ง

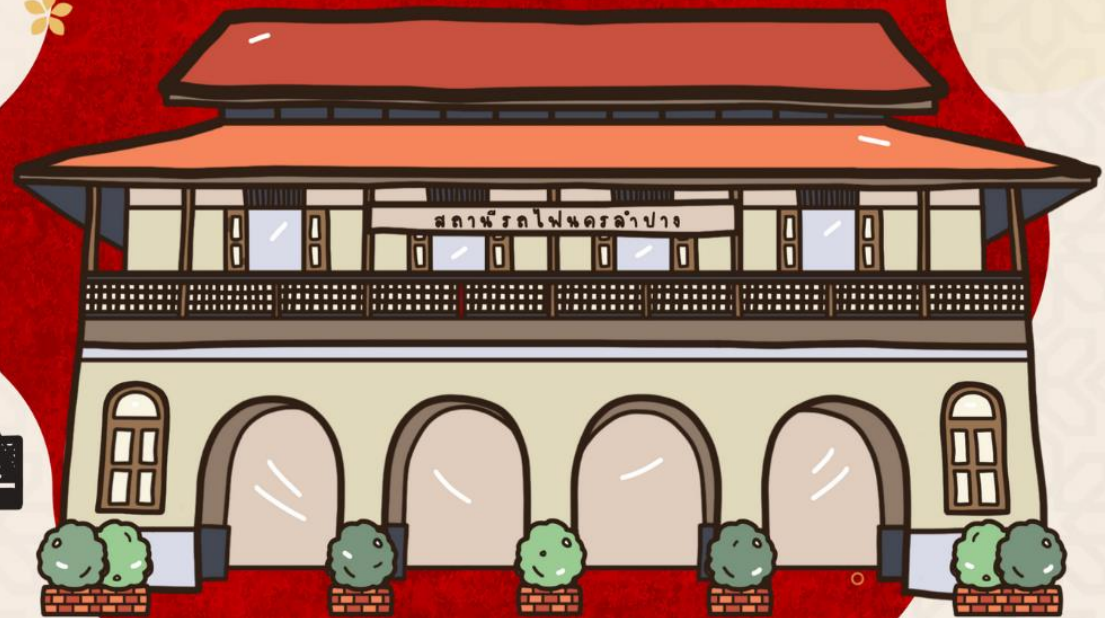

สิบ คู่

สถานีรถไฟนครลำปาง

“สถานีรถไฟ นครลำปาง”

กับกลิ่นอายทางศิลปะแบบชาวบาเวเรียนคอตเทจ (Bavarian Cottage) ที่ผสมผสานกับกลิ่นความเป็นท้องถิ่นลำปาง

.....

สถานีรถไฟนครลำปาง สร้างขึ้นครั้งแรก เมื่อปี พ.ศ.2458

และเปิดเดินรถครั้งแรกเมื่อวันที่ 1 เมษายน 2459

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาสถานีแห่งนี้ยังคงมีชีวิต

และสีสนับแต่เวลาจะผ่านล่วงเลยมากกว่า 106 ปี

สิ่งหนึ่งที่โดดเด่นและเรียกได้ว่าเป็นเอกลักษณ์ของ
สถานีรถไฟนครลำปางนั่นก็คือ อาคารสองชั้น
สถาปัตยกรรมยุโรปแบบบาวาเรียนคอตเทจ ผสมกับ
ศิลปะงานไม้แกะสลักแบบล้านนา ที่ขลุเป็นสายหม้อ
บูรณมฐะ แยกกันพันธุพฤกษาช้อยที่แสดงถึงความ
อุดมสมบูรณ์ จนทำให้กลายเป็นความงามของศิลปะ
ที่ลงตัว อาจเรียกได้ว่าเป็นงาน “ศิลปะชั้นเอก”

ของเมืองลำปางเลขที่เจ็ดขว

ปัจจุบันอาคารหลังนี้ยังคงถูกใช้งานเป็นอาคารสำนักงานสถานีรถไฟนครลำปางตั้งเช่นวันวาร
ยังคงมีชีวิตและสีสันจากเสียงของผู้คน เสียงของรถไฟ ที่ยังไม่หายไปจากคนลำปาง

สาร คดี

วัดศรีรองเมือง

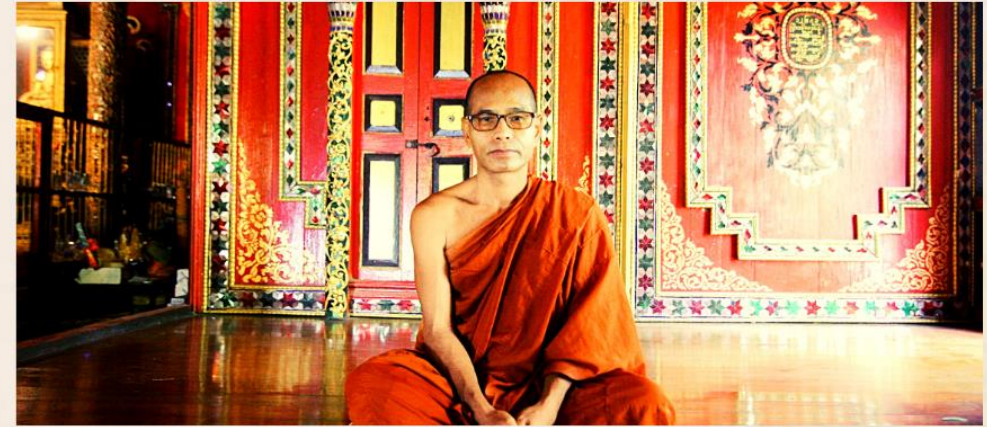

วัดศรีรองเมือง : วัดไทใหญ่ในเมืองลำปาง

ช่วงระหว่างปลายพุทธศตวรรษที่ 24 -25 นครลำปางนับได้ว่าเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจที่สำคัญแห่งหนึ่งของล้านนา รองจากเมืองนครเชียงใหม่ซึ่งเป็นเมืองเอกของล้านนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเป็นศูนย์กลางทางการค้าจากการเป็นเมืองท่าในการติดต่อกับต่างประเทศ อาทิ พม่าและญวนนาน ซึ่งอยู่บริเวณทางเหนือของไทย และเส้นทางการค้าทางเรือระหว่างกรุงเทพฯ ประกอบกับการเข้ามาของรถไฟที่เปิดให้มีการเดินทางจากกรุงเทพฯถึงนครลำปางในวันที่ 1 เมษายน พ.ศ.2459 ส่งผลให้นครลำปางกลายเป็นศูนย์กลางการค้าที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในมณฑลพายัพ ก่อนที่จะย้ายไปยังนครเชียงใหม่ในปี พ.ศ.2461 หลังจากที่อุโมงค์ขุนตานแล้วเสร็จ ในช่วงระยะเวลาดังกล่าวเป็นช่วงที่ชาวอังกฤษเข้ามามีบทบาทในการทำสัมปทานป่าไม้ มีบริษัทต่างๆที่เข้ามาถือกิจการเกี่ยวกับไม้สัก อาทิ บริษัท บริติชบอร์เนียว, บริษัท บอมเบย์ เบอร์มา, บริษัท แอส ที.เลียวโนเวนส์ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีกลุ่มชาวพม่าและชาวไทใหญ่ที่เข้ามาประกอบอาชีพในฐานะคนใช้บังคับของอังกฤษ ทั้งการเข้ามาเป็นแรงงานในการทำสัมปทานป่าไม้ และบางส่วนเข้ามามีบทบาทในการค้าขาย กลุ่มคนเหล่านี้ล้วนมีบทบาทและความสำคัญอย่างยิ่งในฐานะของผู้ขับเคลื่อนเศรษฐกิจของเมืองลำปางในช่วงปลายพุทธศตวรรษที่ 24 - 25 และยังเป็นส่วนสำคัญในการวางรากฐานงานพุทธศิลป์แบบพม่าและไทใหญ่ในนครลำปางอีกด้วย

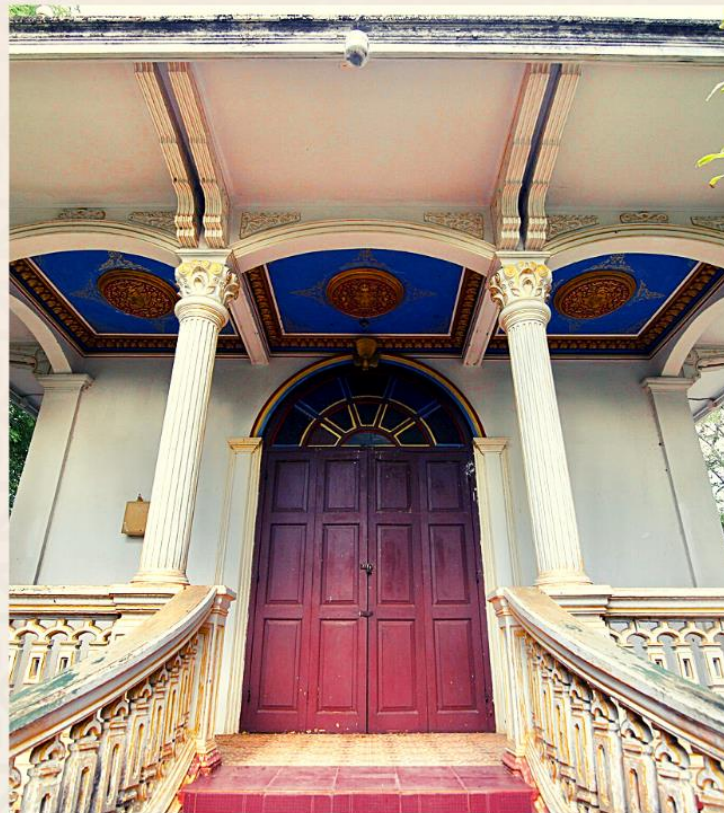

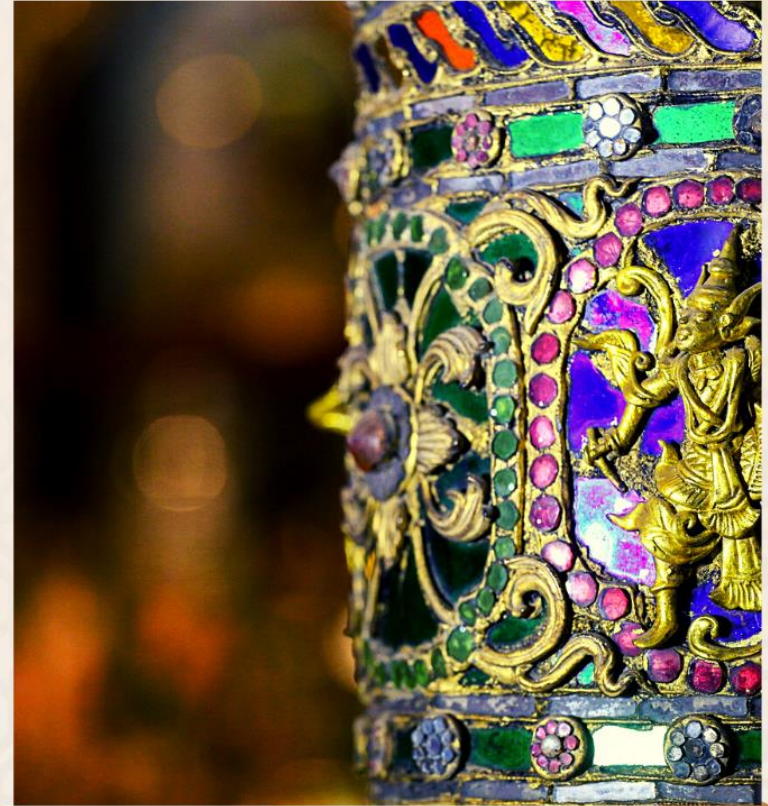
วัดศรีสองเมือง เดิมมีชื่อว่า วัดท่าคราวน้อยพม่า สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2447 โดยมี ขอมตะกำอินท๊ะ และแม่เฒ่าคำฮอนศรีสองเมือง คหบดีชาวไทใหญ่ ที่เข้ามาทำไม้ในเมืองลำปาง ภายใต้บริษัท บอมเมย์เบอร์ม่า เป็นผู้บริจาคที่ดินในการสร้างเสนาสนะต่างๆ และมีศรัทธาเทิดในการร่วมสร้างครั้งนี้อีกท่านหนึ่งคือ ขอมตะกำนันทาน้อย ร่วมกับศรัทธาบ้านท่าคราวน้อยในการร่วมสร้างวัดแห่งนี้ขึ้น จนกระทั่งมีการบูรณะปฏิสังขรณ์ครั้งใหญ่ในปี พ.ศ.2474 โดยพ่อเลียงสาಂಗโต รัตนคำมูล

“หอ” เป็นอาคารไม้สักทาสีใหญ่ศิลปะไทยใหญ่ ไม่มีหลังคาทรงปราสาทแบบพม่า แต่เป็นหลังคาแบบอ่าวซ้อนชั้นลดหลั่นกันเป็นกลุ่ม โดยวางโครงสร้างของหลังคาสลับตามแนวขวางของอาคาร โดยหลังคาใหญ่สุดตรงส่วนของกลางอาคารเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปบัวเข็ม ศิลปะพม่า ซึ่งเป็นพระประธานของวัดศรีรองเมือง ภายในหอมีการจัดแบ่งสัดส่วนการใช้งานอย่างชัดเจน โดยส่วนตรงกลางเป็นเขตพุทธาวาส ประดิษฐานพระประธาน พระพุทธรูป และศาสนวัตถุต่าง ๆ พื้นที่ด้านซ้ายและขวาเป็นเขตสังฆาวาสสำหรับพระสงฆ์ใช้ในการประกอบศาสนกิจ เป็นการอัญเชิญองค์อาคารเพื่อให้เหมาะสมต่อตั้งวิภคสัญลักษณ์และนราวาสในการใช้พื้นที่ร่วมกันเพื่อประกอบกิจกรรมทางศาสนา

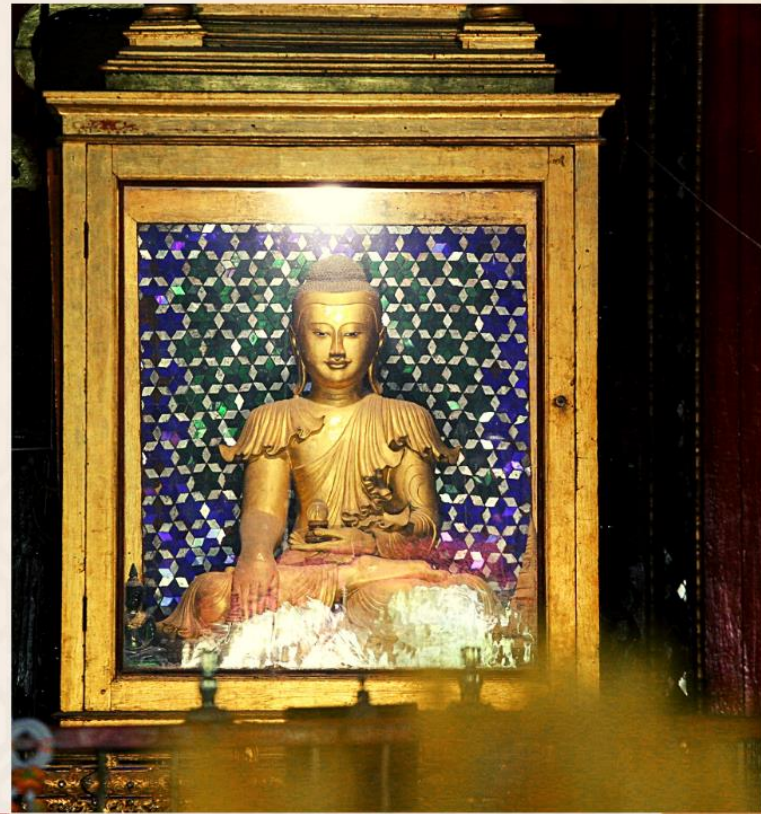
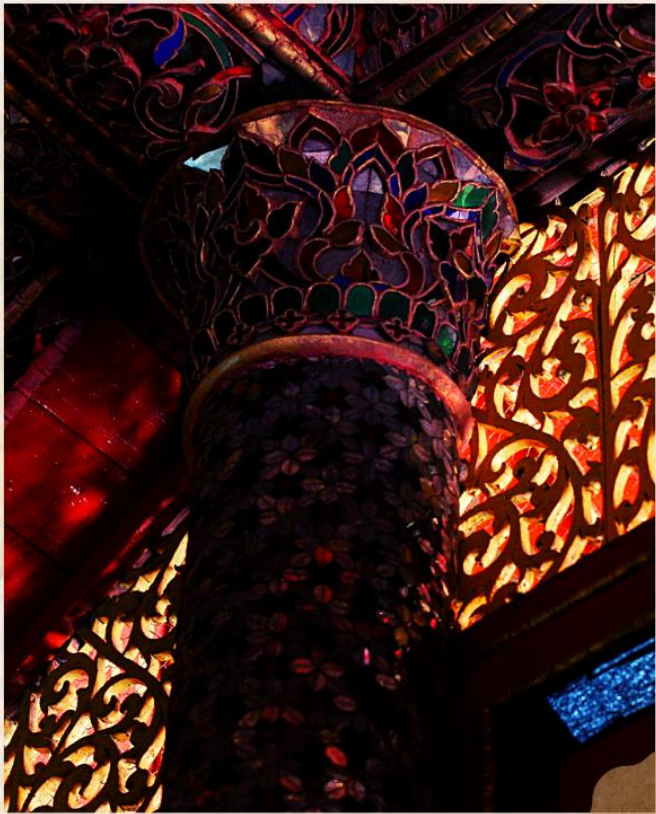

งานแกะสลักและงานฉลุไม้ เนื่องจากในอศิศชาวไทใหญ่ และชาวพม่าเข้ามาประกอบอาชีพเกี่ยวกับการสัมปทานป่าไม้ ส่งผลให้ วัสดุหลักในการนำมาทำอาหารซึ่งเป็นไม้สักแทบทั้งสิ้น คุณลักษณะที่สำคัญอย่างหนึ่งของไม้สักคือเป็นไม้เนื้อแข็ง มีความคงทนสามารถ นำมาฉลุหรือแกะสลักได้ง่าย พบพบได้ว่าภายในเชิงวัดศรีรองเมืองมีการนำไม้สักมาแกะสลักและฉลุสายเป็นเป็นเครื่องประดับตกแต่ง อาทิ บริเวณฝาเพดาน มีการแกะเป็นเทวดา นาค ยักษ์ สัตว์หิมพานต์ เป็นต้น ในส่วนของสายฉลุนั้นมักนิยมฉลุเป็นสายเถาวัลย์ สาย ดอกไม้ รวมไปถึงสายพันธุ์พฤกษาช้อย ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของงานแกะสลักและฉลุไม้ของชาวไทใหญ่

งานปั้นรักประดับกระจก เป็นหนึ่งในผลงานชิ้นสำคัญของวัดศรีรองเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณเสาภายในของที่มีการปั้นรัก และประดับกระจก หรือที่คนล้านนานิยมเรียกกันว่า “ขึ้น” และ “แก้วฮังวะ” ซึ่งการปั้นรักประดับกระจกนี้ เป็นความชำนาญของช่าง ชาวพม่า ซึ่งโดยส่วนใหญ่มักจะปั้นเป็นลวดลายต่างา อาทิ กลุ่มรูปคน กลุ่มรูปสัตว์ สายพันธุ์พฤกษา และตัวละครในวรรณกรรมทาง พระพุทธศาสนา เป็นต้น ซึ่งมักปั้นตามจินตนาการของช่าง เกิดเป็นผลงานที่มีความแตกต่างและโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง

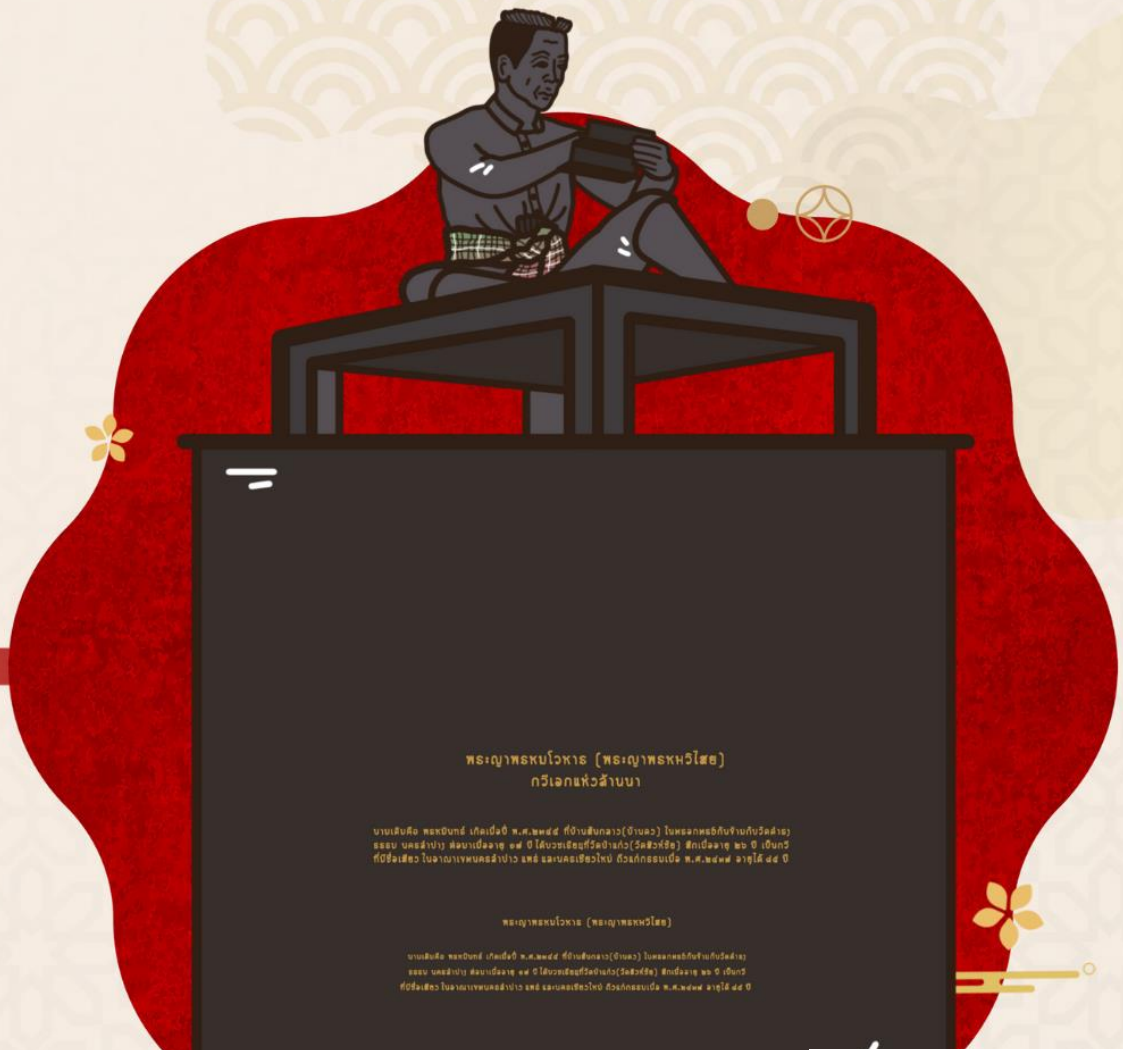
วัดศรีรองเมืองนับเป็นหนึ่งในศาสนสถานที่ชาวไทใหญ่ ได้ร่วมกันสร้างขึ้นด้วยแรงกาย แรงใจ เพื่อให้เป็นที่พึ่งทางจิตใจและสืบ ต่อพระพุทธศาสนาให้ดำรงอยู่ไปจนกว่าจะครบ 5,00 ปี แต่สิ่งที้นอกเหนือไปมากกว่าความศรัทธาทางศาสนานั้นก็คือ วัดศรีรองเมือง แห่งนี้ได้เป็นพิพิธภัณฑการเรียนรู้ที่ยังคงเต็มไปด้วยสีสันแห่งชีวิต และอิทธิพลแห่งบรรพชนชาวไทใหญ่ ผ่านการถ่ายทอดในรูปแบบ ของงานศิลปะ ที่สวยงามและเป็นเอกลักษณ์เฉพาะคนได้เป็นอย่างดี ทั้งยังถ่ายทอดเรื่องราวตลอด 118 ปี ให้กับผู้คนได้รับรู้ถึง รากเหง้าทางวัฒนธรรม และเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ให้กับคนรุ่นหลังได้เรียนรู้ต่อไป

สืบ ต้น

พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว (พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว)
กวีเอกแห่งล้านนา

บนเสด็จทอดพระเนตร เสด็จเยือน พ.ศ. ๒๕๕๕ ที่บ้านเชียง (จังหวัด) ในหลวงทรงมีพระทัยรักใคร่
สนทนากับราษฎร สืบต้นเมือง ๒๕๐ ปี ในวาระเสด็จเยือนบ้านเชียง (จังหวัด) สืบต้นเมือง ๒๕๐ ปี
ที่เชียงใหม่ ในนามาแทนคนล้านนา และคนเชียงใหม่ ด้วยเกล้ากระหม่อม พ.ศ. ๒๕๕๕ วันที่ ๒๕ ๕

พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว (พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว)

บนเสด็จทอดพระเนตร เสด็จเยือน พ.ศ. ๒๕๕๕ ที่บ้านเชียง (จังหวัด) ในหลวงทรงมีพระทัยรักใคร่
สนทนากับราษฎร สืบต้นเมือง ๒๕๐ ปี ในวาระเสด็จเยือนบ้านเชียง (จังหวัด) สืบต้นเมือง ๒๕๐ ปี
ที่เชียงใหม่ ในนามาแทนคนล้านนา และคนเชียงใหม่ ด้วยเกล้ากระหม่อม พ.ศ. ๒๕๕๕ วันที่ ๒๕ ๕

วัดสิงห์ชัย

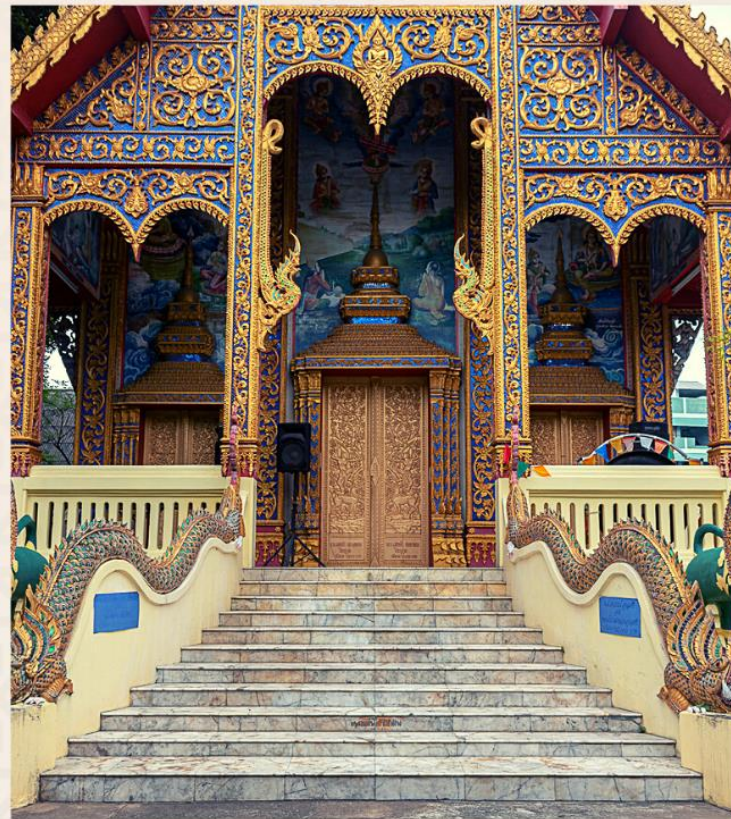
พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว และบ้านชะเก้่าข้างวัด

วัดสิงห์ชัย : สำนักวิชาที่ก่อให้เกิดปราชญ์ล้านนาพระญาพรหมโฆหาร นับเป็นหนึ่งในวัดสำคัญของเมืองลำปาง

โดยเฉพาะอย่างยิ่งในฐานะของสำนักวิชาที่สั่งสอนการเรียนอักษรล้านนา จนก่อให้เกิดปราชญ์ด้านกวีและวรรณกรรมที่สำคัญอย่างพระยาพรหมโฆหารหรือหนานพรหมินทร์ ผู้เป็นสุขยอคกวีเอกล้านนาในอดีต วัดสิงห์ชัยหรือวัดป่าแก่งสิงห์ชัย ปรากฏชื่อเรียกในเอกสารจากอารีกไบสถานและหลักฐานทางประวัติศาสตร์อยู่หลายชื่อด้วยกัน อาทิ วัดป่าแพ่ง วัดเขียงราชใต้ วัดป่าใหม่ วัดพันเชิงต่ายน้ำ ฯลฯ เป็นต้น จนกระทั่งในปี พ.ศ.2460 จึงเหลือเฉพาะชื่อวัดสิงห์ชัย ซึ่งเรียกกันมาจนถึงปัจจุบัน

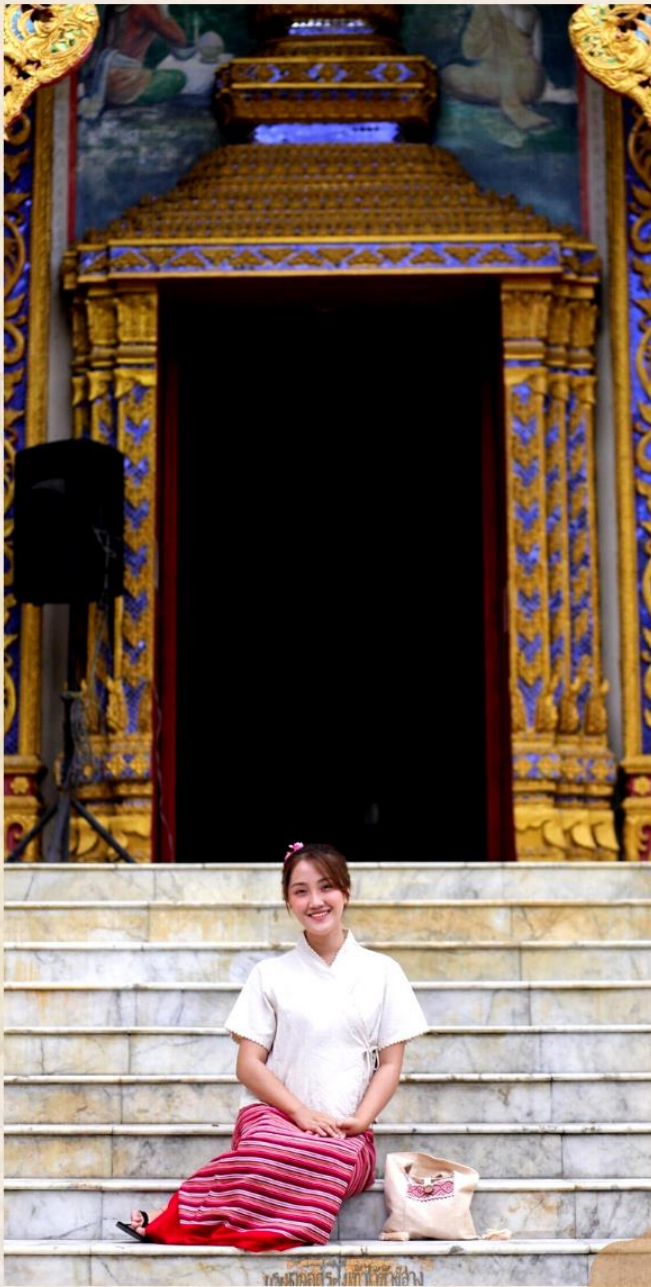

พื้นที่บริเวณวัดสิงห์ชัย (วัดป่าแร่ง) เขตชัยปราสาทศรีอัย วัดป่าเผ่า (ร้าง) และบริเวณหน้าวัดบ้านคองไชย (เดิมเรียก วัดศรีพันหน้า) เป็นถิ่นที่อยู่อาศัยของกลุ่มชาวเมืองมาตั้งแต่อดีต โดยปรากฏชื่อบ้านนามเมืองในเอกสารต่างเช่น บ้านท่าเม็ง บ้านเมืองหัวโถง บ้านเมืองสันกลางทางเวียง หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญประการหนึ่งที่บ่งบอกถึงการมีอยู่ของกลุ่มชาวเมืองในบริเวณนี้ก็คือ พงศาวดารโยนกที่กล่าวถึงการหลบหนีมายังเมืองนครลำปางของเจ้าฟ้าเมืองเชียงราช (เจ้าน้อยยอ ทัศ) หลังกองทัพมีการชกชนหัวเมืองต่างให้ร่วมกันพินม่าน ในปี พ.ศ.2330 จนกระทั่งในปี พ.ศ.2531 หลังการแตกพ่ายของพม่าพระเจ้าคำโสม เจ้าผู้ครองนครลำปางองค์ที่ 8 ได้ให้ไพร่บ้านไทเมืองจากหัวเมืองต่างมาตั้งถิ่นฐานในพื้นที่เวียงคานใต้ เช่น ชาวเชียงราชตั้งถิ่นฐานอยู่บริเวณวัดเชียงราช วัดป่าแร่ง (สิงห์ชัย) วัดปราสาทศรีอัย (วัดป่าเผ่า ร้าง) รวมถึงบริเวณวัดศรีเกิด ชาวเมืองสาตตั้งถิ่นฐานบริเวณวัดเมืองสาต วัดน้ำล้อม ส่วนชาวพะเยาตั้งถิ่นฐานอยู่บริเวณวัดปงสนุก และวัดประคูป่อง เป็นต้น เชื้อสายเจ้าฟ้า เชียงราชหรือในชื่อท้าวเพชรเม็ง ยังสืบเชื้อสายต่อมาจนถึงปัจจุบันโดยได้รับนามสกุลพระราชทานคือ “ราชะนคร” นอกจากนี้ยังมีกลุ่มชาวมอญหรือชาวเมืองที่สืบเชื้อสายมาจากพระยาเชิงอินเป็นต้นตระกูล “คชเสนี” โดยยังมีผู้สืบสายตระกูลอยู่ในนครลำปางจนถึงปัจจุบัน

ในสมัยกรุงสุโขทัย เป็นเจ้าอธิการสมภารวัดป่าแร่งสิงห์ชัยอยู่นั้น ช่วงราวปี พ.ศ.2346 - 2371 เป็นช่วงที่วัดป่าแร่งสิงห์ชัยเป็นสำนักเรียน อักษรธรรมบาลีและอักษรธรรมล้านนาที่มีชื่อเสียง เห็นได้จากประวัติของหนานพรหมมินทร์ หรือที่ต่อมาได้รับการแต่งตั้งเป็นพระญาพรหมโวหาร กวีเอกของล้านนา ได้ศึกษาเล่าเรียนอักษรธรรมล้านนาจนแตกฉาน และยังปรากฏหลักฐานเป็นใบลานอักษรธรรมล้านนาเป็นจำนวนมากบนหอธรรมวัด สิงห์ชัย ซึ่งคงมีการคัดลอกสืบทอดกันมา ทั้งนี้ในประวัติของพระญาพรหมโวหารได้ปรากฏชื่ออุปฌายาจารย์ผู้หนึ่งนามว่า “ครูบาอุปนันโทเถร” ผู้เป็น อารามธิปติวัดป่าแร่ง ที่คอยสั่งสอนภิกษุพรหมมินทร์ให้มีความรู้ในธรรมบาลีและอักษรธรรมล้านนา ก่อนที่ภิกษุพรหมมินทร์ จะขอไปศึกษาต่อยังวัดสุก ขี้ผึ้งเมืองเชียงใหม่ และลาสิกขาบวชทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยอธิการศาลเมืองลำปาง จนมีคดียพิพาทในเรื่องช่างเผือกในสมัยเจ้าวรญาณรังษีราชธรรม เจ้าผู้ครองนครลำปางองค์ที่ 9 อันเป็นจุดพลิกผันที่สำคัญให้ชีวิตของพระญาพรหมโวหารต้องจากบ้านเมืองเกิดไปยังพื้นที่ต่างแดนก่อนให้ กิตติวรรณกรรม สำคัญอย่าง คร่าวสี่บท และคำข่มพระญาพรหมโวหาร อันเป็นวรรณกรรมชิ้นเอกที่ยังคงสร้างชื่อเสียงให้กับพระยาพรหมโวหารมาจนถึงปัจจุบัน

พระเถระองค์สำคัญอีกรูปหนึ่งที่สามารถยืนยันการเป็นสำนักเรียนบาลีและอักษรธรรมล้านนาได้เป็นอย่างดีนั้นก็คือ พระครูรักขิตคุณ (ครูบาปัญญา หรือ ญาวิไชยภิกขุ) ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดป่าแร่งสิงห์ชัย ราวปี พ.ศ.2435 - 2473 ท่านเป็นผู้ที่ให้ความสนใจในการศึกษาคัมภีร์โบราณทั้งยังมี การชักชวนให้ญาติโยมร่วมกันคัดลอกตำราต่างาเพื่อเก็บรักษาไว้ ณ หอธรรมวัดสิงห์ชัย ผลงานชิ้นสำคัญของครูบาปัญญามีอยู่เป็นจำนวนมาก อาทิ บาลีปาติโมกข์ ขารเมื่อปี พ.ศ.2432 มหาเวสสันดร ฉบับเพิ่มสี่หมื่นบาท มหาพน ปถมะมาลัย ขารเมื่อปี พ.ศ.2437 โลกอักขร ผูกคั่น ขารเมื่อปี พ.ศ.2444 ฯลฯ เป็นต้น แต่ผลงานชิ้นสำคัญเรียกได้ว่าเป็นวรรณกรรมชิ้นเอกที่ท่านได้ขารไว้ตั้งแต่เป็นสามเณรนั่นคือ มหาเวสสันดร (ฉบับไผ่แฉ่เขียว แดง) สกกคิ ที่ได้มีการขารขึ้นในปี พ.ศ.2427 นับเป็นผลงานชิ้นสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงความตั้งใจในการปฏิบัติตามธรรมเนียมโบราณในการคัดลอก ธรรมใบลาน จนทำให้กลายเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญของพัฒนาการด้านศาสนาในเมืองลำปางหากอดีตมาจนถึงปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว : นักปราชญ์ กวี และวรรณกรรม

นามเดิม ทนายนพรหมินทร์ (หลักฐานบางแหล่งว่า พรหมปัญญา) เกิดเมื่อพุทธศักราช 2345 ปีจอ หรือปีเต่าเสียด ขุศักราช 1164 ตามระบบปีล้านนา ที่บ้านสันกลาง ในตรอกตรงข้ามกับวัดคำรณธรรม (วัดไทยใต้) เป็นบุตรของเจ้าแสนเมืองมา ขุนนางผู้ใหญ่ในตระกูลเจ้าเอ็ดคน มีหน้าที่รักษากุญแจคลังหลวงของนครลำปาง มารดาชื่อ นางจันทร์เป็ง (จันทร์เพ็ง) มีน้องชายร่วมมารดาเดียวกันชื่อบุญของ หรือบุญโฮง มารดาถึงแก่กรรมตั้งแต่พรหมินทร์ยังเด็กอยู่

เมื่อเขาวิชัยพรหมินทร์ได้เล่าเรียนอักษรธรรมล้านนา ณ สำนักวัดป่าแก่ง (วัดสิงห์ชัย ต.สบตุ๋ย อ.เมืองลำปาง ในปัจจุบัน) เมื่ออายุได้ 17 ปีจึงบรรพชาเป็นสามเณรในวัดนั้น เมื่ออายุได้ 20 ปี จึงได้อุปสมบทที่วัดป่าแก่ง โดยมีครูบาเจ้าอุพนันโทเถระ เป็นพระอุปัชฌาย์ (ตามหลักฐานใบลานของวัดสิงห์ชัยระบุว่าชื่อครูบาเจ้าอุปปะเถระ) พระภิกษุพรหมินทร์เป็นพระนักเทศน์ที่มีน้ำเสียงดี สามารถออกภาพย์ใต้ไพเราะ และยังสามารถแต่งภาพย์ล้านนาสั้นได้ดี มีความสามารถในการเทศน์มหาชาติตอนกัณฑ์กุมาร และกัณฑ์มัทรีใต้ไพเราะเป็นที่ชื่นชอบของบรรดามุสสรีทธาเป็นยิ่งนัก นอกจากความสามารถในด้านการออกภาพย์และแต่งภาพย์แล้ว พระภิกษุพรหมินทร์ยังได้ศึกษาในด้านไสยศาสตร์ โหราศาสตร์ และคชศาสตร์อีกด้วย

หลักจากไปศึกษาอักษรธรรมล้านนาที่ครูบาปิ่นตา วัดสุขขมื่น (ปัจจุบันเป็นวัดร้าง อยู่ในพื้นที่โรงเรียนเมตตาศึกษา) ได้ 3 ปี จึงได้กับ มาลาสิกขาบท ณ วัดป่าแก่ง เมืองนครลำปาง และยี่ดอชีพเป็นทนายคินศาลที่ศาลาสูกขุนนครลำปาง รับจ้างเขียนคำร้องแก่ผู้มีคดีความ และมีอาชีพเสริมคือรับเขียนเพลงยาวหรือคำว่่าวสาว ที่มีหนุ่มสาวมาจ้างให้แต่งเกี่ยวกับไปมา เพราะพรหมินทร์ชอบทางนี้มาตั้งแต่สมัยที่ ยังเป็น พระ และก่อนที่อะสิกก้อออกมาได้แต่งคำว่่าวเรื่อง “ไต่สิกก” ซึ่งรำพึงรำพันถึงการอยากลาสิกขาบตามครองเพศนราวาสของหนานพรหมินทร์ บิดาของหนานพรหมินทร์เห็นถึงความอัจฉริยะของบุตรชายจึงได้นำไปฝากตัวทำงานในคุ้มหลวงมีหน้าที่ช่วยงานอารักขหลวง ความสามารถของ หนานพรหมินทร์เป็นที่ประจักษ์และโดดเด่นอย่างยิ่ง หากการช่วยแต่งเติมและเสริมต่อบทประพันธ์ของพระญาโสมาวีไสยเอง เมื่อครั้ง พระญาโสมาวีไสยได้แต่งคร่าวเรื่องหงส์ผาคำ หนานพรหมินทร์ได้รับมอบหมายให้ช่วยแต่งเติมบางตอน และตรวจทานชำระเนื้อเรื่องด้วย

ช่วงชีวิตของพระยาพรหมโวหารนั้นมีตั้งยุคสูงสุดเป็นอารักขประจำราชสำนักลำปาง เชียงใหม่ และเมืองแพร่ แต่ก็มีจุดตกต่ำไม่น้อยตั้งเรื่อง ของการคิดพนัน เรื่องชู้สาว จนถึงขั้นที่เจ้าหลวงนครลำปางห้ามเข้าเมือง ถ้ากลับมาก็เมื่อไหร่คอยขัดขืนตี อันเป็นผลมาจากการนำเงินค่าจ้าง ที่เจ้าหลวงให้พระยาพรหมโวหารไปซื้อช้างจากเมืองแพร่ไปเล่นพนันจนหมดตัว ชีวิตด้านความรักของพระยาพรหมโวหารนั้นไม่ได้ราบรื่นนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อครั้งหนีไปอยู่เมืองลับแลจากคดีเล่นสนมของเจ้าหลวงอินทวิไชย โดยหนีไปพร้อมกับนางศรีจอมก่อนที่นางศรีจอมเอง จะหนีตาม ชู้รักกลับมาเมืองแพร่ ก่อให้เกิดคำว่่าวอมตะวาฮาอย่าง “คำว่่าวสืบทและคำข่มพญาพรหม” วรรณกรรมที่มีชื่อเสียงมาจนถึงปัจจุบัน

เสือนำเก่า : ลำปางสีเนหา สถาปัตยกรรม และความทรงจำ ช่างสับคู้ไม้ได้โดดเด่นเฉพาะเรื่องราวของสถาปัตยกรรมไฟเท่านั้น ยังมีอาคาร บ้านเก่า แฝงตัวให้ผู้สนใจเข้ามาเยี่ยมชมและศึกษาถึงเรื่องราว ความเป็นมาและความทรงจำในอดีตอีกมากมาย วันนี้เราขอพาทุกท่านไปเยือนแหล่ง(ไม้)สับช่างสับคู้กับที่นี่ “เสือนำเก่า” อาคารปั้นทาสีอายุกว่า 149 ปี หนึ่งในอาคารที่ได้รับรางวัลสถาปัตยกรรมดีเด่น ประจำปี 2550 จากกรมสถาปัตย์กรรมสถาปัตย์สถาปนิกสยาม ในพระบรมราชูปถัมภ์ สวยและโดดเด่นแค่ไหนไปชมพร้อมกันได้เลยค่า

เสือนำเก่า ตั้งอยู่เลขที่ 396 ถนนวังขวา ตำบลสลับคู้ ตั้งอยู่ข้างวัดสิงห์ชัย (วัดป่าแพ่งเดิม) เข้าของเดิมคือพระยาวังขวา (เจ้า น้อยจินดาวงศ์) สร้างขึ้นราวปี พ.ศ.2416 เป็นอาคารชั้นเดียวใต้ถุนยกสูงสร้างจากไม้สักตั้งหลัง หลังคาทำเป็นทรงปั้นทาสี มุงด้วยกระเบื้องดินขอเป็น เทคนิคการมุงกระเบื้องแบบโบราณหาชมได้ยากในปัจจุบัน หน้าและยอดหัวประดับด้วยสระระโนซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของอาคารสถาปัตยกรรมล้านนา

อาคารหลังนั้นนอกจากจะเป็นที่พักของพระยาวังขวาและบุตรหลานแล้ว ยังใช้เป็นพื้นที่ค้ำไม้ใต้ถุนบ้านเป็นสถานที่ในการทำกิจกรรมการทำไม้ เก็บอุปกรณ์เครื่องมือทำไม้ต่างๆ ซึ่งหากบดสีมรกตของเจ้าแห่ม หรือแม่ยายบุญมี วงศ์พรหมมินทร์ (เข้าของบ้านวงศ์พรหมมินทร์ ป้อขุบันถูกรู้ อดอนไปแล้ว) ซึ่งเป็นเหลนของพระยาวังขวา ความว่า “เจ้าหม่อนมานั่งคู้ไม้ที่ฝรั่งกับมาน สากออกจากป่าเอาลงน้ำวังไหลลงไปนครสวรรค์ แต่ก่อนจะไปต้อง เอาไม้มาพักไว้ที่ศาลัง (ศาลิ่ง) หน้าบ้านเจ้าหม่อนก่อนเสมอ พอเย็น เจ้าวังหม่อนจะลงมาดูสายประตบบนไม้ ถ้าถูกต้องก็แล้วก็จะปล่อยให้ส่งลงน้ำไป”

นอกจากนี้พระยาวังขวายังเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการริเริ่มสร้างวิหารวัดสิงห์ชัย ในปี พ.ศ.2441 ร่วมกับเจ้าบุญวาทย์วงษ์มานิต เจ้าผู้ครองนครลำปาง โดยได้ร่วมสร้างซุ้มประตูโขงหน้าพระวิหารด้วย โดยเป็นซุ้มที่ตรงกับบ้านที่อาศัย “เสือนำเก่า” ได้รับการบูรณะและซ่อมแซมหลายครั้งเนื่องจากเป็นอาคารที่สร้างจากไม้ทั้งหมด ซึ่งมีโครงสร้างบางส่วนชำรุดไปตามกาลเวลา ป้อขุบันอาคารหลังนี้ได้รับการอนุรักษ์ให้คงสภาพเดิมทั้งหมดไว้ เพื่อการศึกษาเกี่ยวกับอาคารสถาปัตยกรรมล้านนา จากกรมสถาปัตย์กรรมสถาปัตย์สถาปนิกสยาม ในพระบรมราชูปถัมภ์ และมีพื้นที่ส่วนหนึ่งเปิดเป็นร้านอาหาร ชื่อ “ครัวบ้านนำเก่า” ใครที่สนใจอยากเยี่ยมชมเสือนำเก่า สามารถไปเดินชมบริเวณรอบบ้านหรือนั่งรับประทานอาหาร พร้อมชื่นชมบรรยากาศและกลิ่นอายของอาคารแบบล้านนากันได้

สภ ต.๕

วัดโรมันคาทอลิก ตำบล :
วัดแม่พระแห่งสุรค

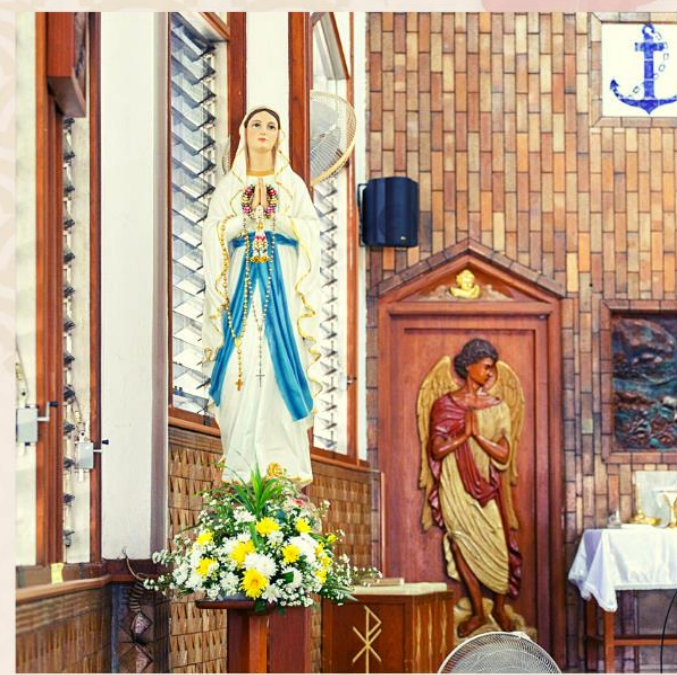
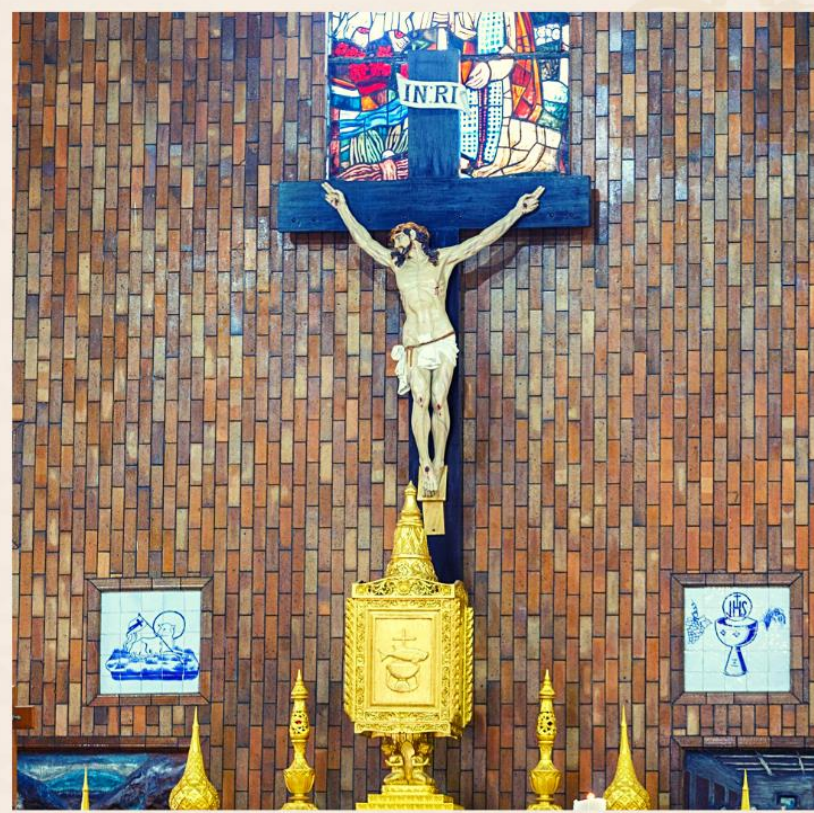

วัดแม่พระแห่งสุรรัต วัดโรมันคาทอลิก ลำปาง ตั้งอยู่
ภายในโรงเรียนอรุโณทัย ก่อสร้างขึ้นในปี พ.ศ.2509-2514
(นับเป็นวัดแม่พระแห่งสุรรัต หลังที่ 5 นับแต่มีการก่อสร้างวัด
แห่งนี้ขึ้นมา และก่อสร้างโขกซ้าย กระทั่งก่อสร้างวัดหลัง
ปัจจุบันแห่งนี้โดยคุณพ่ออาโนต์ ป็อเชอร์ เป็นเจ้าอาวาส
ได้สร้างวัดคอนกรีตทาวเวอร์ขึ้นเป็นแบบทรงไทย เหนือพระแท่น
ติดตั้งระอกสีแม่พระประอักษเมืองสุรรัตหน้าตำบลบ้านไทร
สองข้างพระแท่น ติดตั้งระอกสีสวดสายสวงามจาก
ประเทศฝรั่งเศส

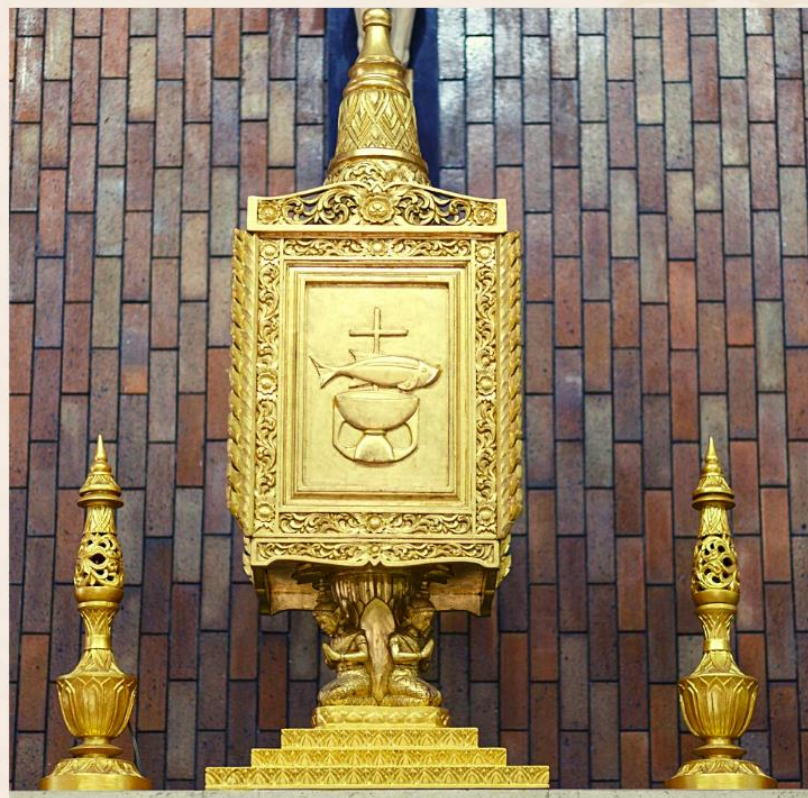
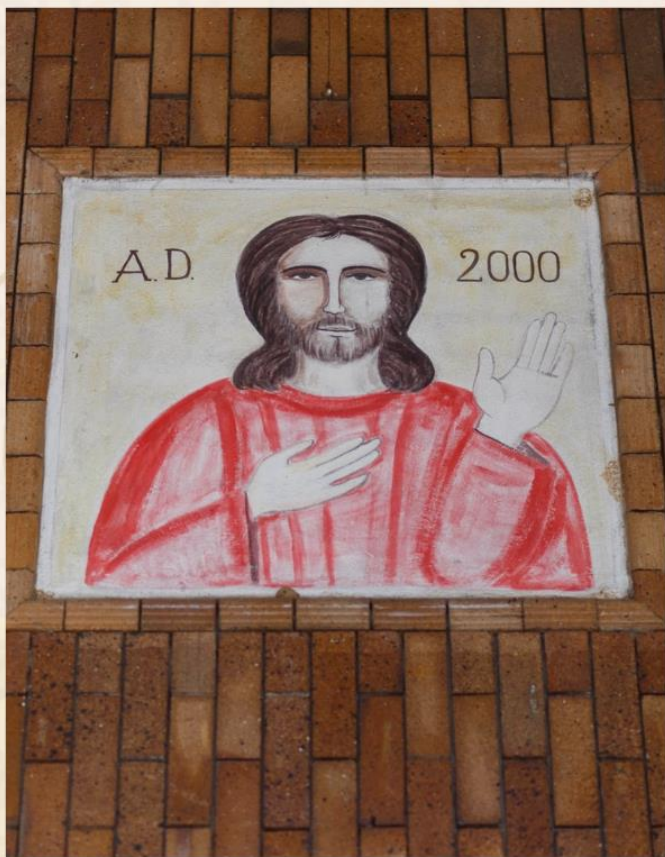

ประวัติ วัดแม่พระแห่งสุร์ค วัดโรมันคาทอลิก ลำปาง เริ่มก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ.2452 พระสังฆราชมารี โยเซฟ เรอเน แปรร์รอส ประชุมแห่งมิสซัง กรุงเทพฯ ได้ส่งพระสงฆ์ธรรมทูตขึ้นมาแพร่ธรรมที่เชียงใหม่ ลำปาง และจังหวัดใกล้เคียง คณะมิชชันนารีคณะมิสซัง ต่างประเทศแห่งกรุงปารีส (M.E.P) โดยการนำของคุณพ่อมิราเบล (Mirabel) และคุณพ่อนิโคลาส บุญเกิด กฤษบำรุง พระสงฆ์หนุ่ม คนไทย ได้รับมอบหมายให้ไปเยี่ยมและสอนคำสอนให้แก่ชาวบ้าน ความเชื่อได้เริ่มปลูกฝังตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา

ต่อมา พระสังฆราชมารี โยเซฟ เรอเน แปรร์รอส ได้แต่งตั้งคุณพ่อนิโคลาส บุญเกิด เป็นพระสงฆ์ประจำวัดลำปาง นับว่าเป็นคุณพ่อ เจ้าอาวาสองค์แรกของวัดแม่พระแห่งสุร์คลำปาง คุณพ่อเป็นพระสงฆ์ผู้มีใจร้อนรนและพร้อมที่จะเสียสละตนเองเพื่องานประกาศพระวรสารอย่างไม่รู้เหน็ดเหนื่อย ได้โปรดศีลล้างบาปให้คริสตชนกลุ่มแรกในโรงพยาบาลที่คินที่มีผู้บริจาคให้และได้สร้างวัดน้อยหลังแรกที่ลำปาง ในปี พ.ศ.2453 และในปีเดียวกันนั้น “ปีปิติมหาการุญ สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอลที่ 2 ได้ประกาศให้คุณพ่อนิโคลาส บุญเกิด กฤษบำรุงเป็นบุญราศี”

วัดแม่พระแห่งสุร์ค วัดโรมันคาทอลิก ลำปาง ได้มีการก่อสร้างโยกย้าย ปรับเปลี่ยนสถานที่เรื่อยมา กระทั่งปัจจุบัน ถือเป็นวัด หลังที่ 5 และนับตั้งแต่ปี พ.ศ.2560 มีคุณพ่ออันเดรส เฟลิเป ฮารามิสโต (M.X.Y) พระสงฆ์ชาวโคลัมเบีย คณะยารูมาล (YARUMAL) แห่งประเทศโคลัมเบีย ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาส หรือคุณพ่อเจ้าวัดจนถึงปัจจุบัน (พ.ศ.2565)

สืบ ตั้งแต่

ศูนย์ส่งเสริมประสบการณ์
การเรียนรู้นอกห้องเรียนสำหรับเด็กปฐมวัย
มหาวิทยาลัยสวนกุหลาบ ศูนย์การศึกษาท่าปาง

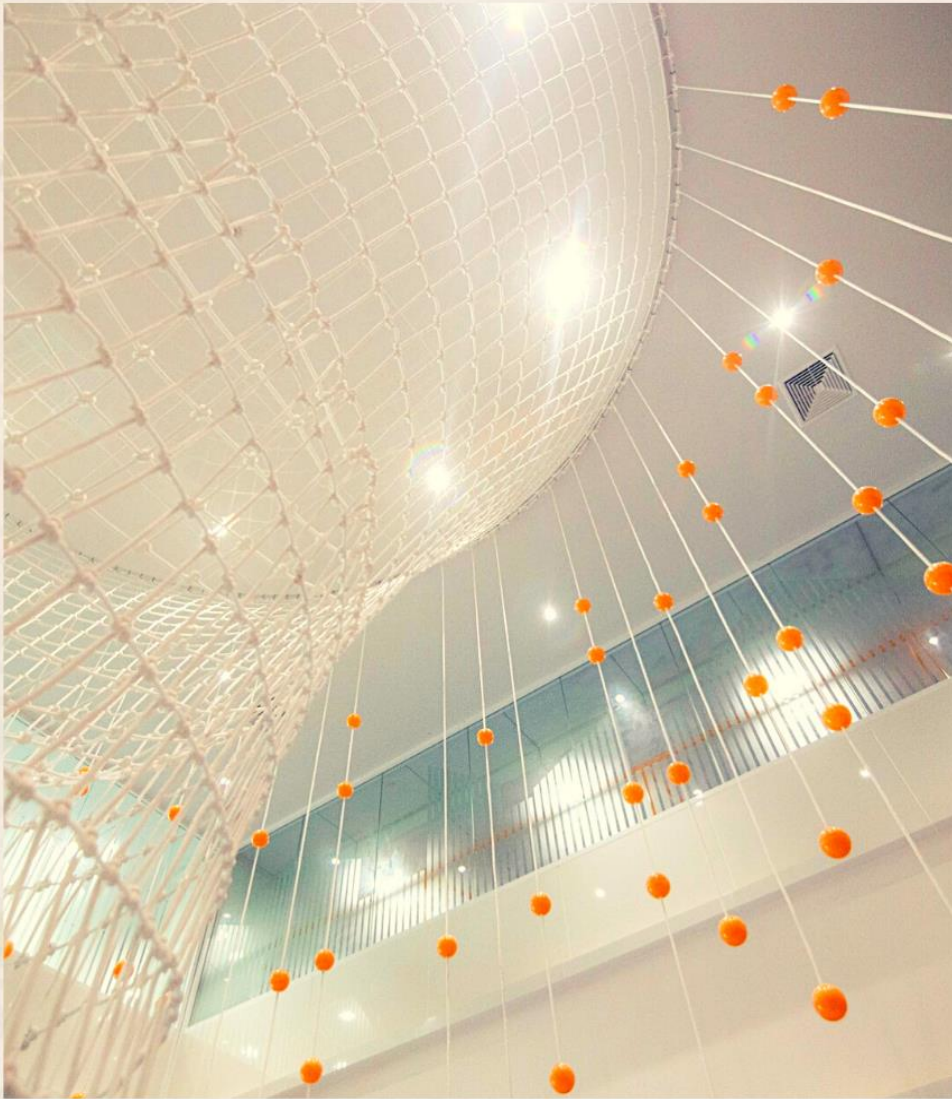

ศูนย์เสริมประสบการณ์การเรียนรู้นอกห้องเรียนสำหรับเด็กปฐมวัย
จัดสภาพแวดล้อมขึ้นภายใต้แนวคิด “ทฤษฎีพหุปัญญา” (Theory of
Multiple Intelligences) ของศาสตราจารย์โฮวาร์ด การ์ดเนอร์
(Howard Gardner) นักจิตวิทยา มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ที่เสนอแนวคิดว่า
สติปัญญาของมนุษย์มีหลายด้านที่มีความสำคัญเท่าเทียมกัน ขึ้นอยู่กับว่าใครจะ
โดดเด่นในด้านไหนบ้าง แล้วแต่ละด้านผสมผสานกัน แสดงออกมาเป็น
ความสามารถในเรื่องใด เป็นลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละคนไป โดยนำมา
ผสมผสานกับรูปแบบการเรียนรู้ผ่านการเล่น (Play-Based Learning)
กิจกรรมภายในศูนย์การเรียนรู้ฯ ถูกออกแบบโดยคุณครูจากการใช้สื่อ
ทรัพยากรและห้องเรียนรู้อย่างในศูนย์เป็นฐาน ดังนั้นศูนย์การเรียนรู้ฯ จึงได้
ออกแบบให้มีพื้นที่การเรียนรู้ที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมตามความสนใจและความถนัด อีกทั้งออกแบบ
ให้รู้สึกอบอุ่นและปลอดภัย ซึ่งจะสังเกตได้จากลักษณะของสี อุปกรณ์ต่าง ๆ และบรรยากาศของความเป็นบ้าน

ศูนย์เสริมประสบการณ์ออกแบบเพื่อให้บบบริการทางการเรียนรู้
สำหรับเด็กปฐมวัยของโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ ลำปาง และเด็กปฐมวัยใน
พื้นที่จังหวัดลำปางและจังหวัดใกล้เคียง ด้วยกระบวนการถ่ายทอดความรู้
เทคนิคการอภิกิจกรรม และการใช้สื่ออุปกรณ์ ห้องเรียนผ่านการอบรม
เชิงปฏิบัติการ การศึกษาคุณภาพ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้สำหรับครูในพื้นที่
เมื่อเกิดการเรียนรู้ เข้าใจในหลักการอภิกิจกรรมของการใช้พื้นที่และ
ห้องเรียนรู้ ซึ่งจะสามารถนำเด็กปฐมวัยในการดูแลมาปฏิบัติกิจกรรมได้
รวมทั้งเปิดเป็นสถานที่ศึกษาคุณภาพด้านสถาปัตยกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็ก
แก่หน่วยงานและบุคลากรทางการศึกษา

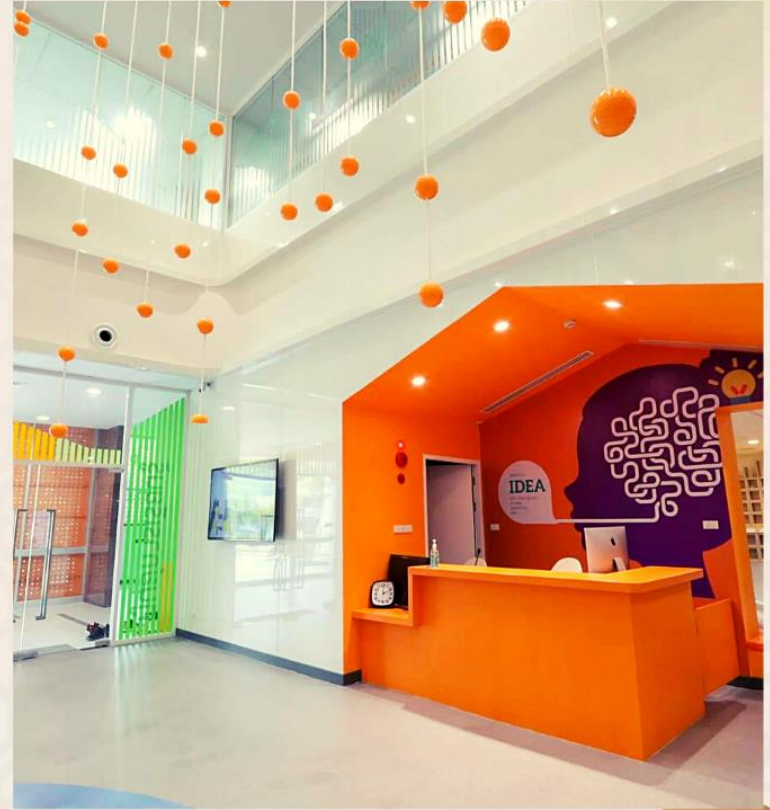
นอกจากนี้แล้วศูนย์เสริมประสบการณ์การเรียนรู้นอกห้องเรียนสำหรับเด็กปฐมวัย ยังเป็นแหล่งเรียนรู้และฝึกปฏิบัติการการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัยและประถมศึกษา ด้านล่างของศูนย์อีกเป็นพื้นที่สำหรับสืบค้น ทาความรู้ห้องอ่านหนังสือ ห้องคู่มือและห้องคอมพิวเตอร์ ดังเช่นห้องนี้ที่จัดอุปกรณ์การสืบค้นไว้ให้ เพื่อหาข้อมูลเพิ่มเติม ได้แก่ สานกิจกรรม ห้องอ่านหนังสือ ห้องคู่มือ พื้นที่ด้านบนอีกเป็นห้องกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเป็นสัดส่วน โดยคุณครูประจำชั้นจะนำนักเรียนมาเรียนรู้ในห้องต่าง ๆ เวลาที่เด็ก ๆ ได้มาทำกิจกรรมที่นี่จะมีความสุขและสนุกกับการเรียน เพราะการเล่นคือการเรียนรู้ ศูนย์เสริมประสบการณ์การเรียนรู้นอกห้องเรียนสำหรับเด็กปฐมวัยเป็นแหล่งการเรียนรู้สำคัญในการพัฒนาทักษะการออกแบบและการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กที่ ระดับปฐมวัยและประถมศึกษา เพราะการเรียนรู้ไม่จำกัดอยู่เฉพาะในชั้นเรียน และการเรียนรู้ที่ดีก็คือ การเรียนรู้ด้วยการเล่น อันเป็นการส่งเสริมให้เด็กได้ใช้อินตนาการและความคิดไปพร้อม ๆ กัน สถานที่แห่งนี้จึงเป็นจุดสำคัญของการสร้างครูและจุดสำคัญของการพัฒนาเด็ก

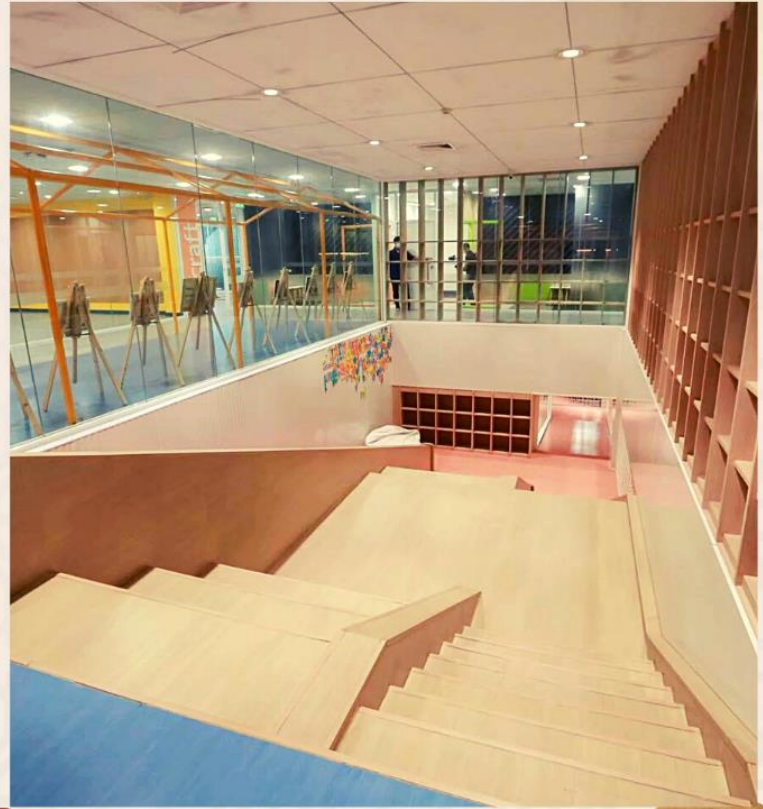

สบตู่

AR Living Museum book

ลำปาง
Lampang Learning City

#Sop-Tui-Map

| สบ
ตุ๋ย

กระบวนการขับเคลื่อนลำปางไปสู่เมืองแห่งการเรียนรู้
จากฐานทุนทางสังคมและวัฒนธรรม

มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ศูนย์ลำปาง